Forrásanyagok az *Életünk és Szolgálatunk – Munkafüzet*hez

OKTÓBER 1–7.

GYÖNGYSZEMEK ISTEN SZAVÁBÓL | JÁNOS 9–10

„Jézus törődik a juhaival”

(János 10:1–3) Teljesen biztosak lehettek benne, hogy aki nem az ajtón lép be a juhakolba, hanem valahol máshol mászik be, az tolvaj és rabló. **2** De aki az ajtón lép be, az a juhok pásztora. **3** Az ajtóőr ajtót nyit neki, és a juhok figyelnek a pásztor hangjára. Ő a nevükön szólítja a juhait, és kivezeti őket.

(János 10:11) Én vagyok a jó pásztor. A jó pásztor az életét adja a juhokért.

(János 10:14) Én vagyok a jó pásztor. Én ismerem a juhaimat, és a juhaim is ismernek engem

***nwtsty* kép**
Juhakol

A juhakol egy elkerített terület volt, amelyet azért építettek, hogy megvédjék a juhokat a tolvajoktól és a ragadozó állatoktól. A pásztorok itt tartották biztonságban a nyájat éjszaka. A bibliai időkben a juhakloknak nem volt tetejük, különböző alakúak és méretűek voltak, és gyakran kőfaluk volt, egyetlen bejárattal (4Mó 32:16; 1Sá 24:3; So 2:6). János írt arról, hogy „az ajtón” lehet belépni a juhakolba, és hogy ott figyel „az ajtóőr” (Jn 10:1, 3). Egy közös juhakolban több nyáj is tartózkodott éjszaka. Az ajtóőr vigyázott rájuk, reggel pedig ő nyitotta ki az ajtót a pásztoroknak. A pásztorok úgy tudták összegyűjteni a nyájukat, hogy szólítgatták a juhaikat, azok pedig felismerték a saját pásztoruk hangját (Jn 10:3–5). Jézus ezzel a szokással szemléltette azt, ahogyan ő törődik a tanítványaival (Jn 10:7–14).

(János 10:16) Más juhaim is vannak, amelyek nem ebből az akolból valók. Őket is be kell gyűjtenem, és figyelni fognak a hangomra, és egy nyáj lesznek egy pásztorral.

***nwtsty* jegyzet a Jn 10:16-hoz**

be kell gyűjtenem: Vagy: „vezetnem kell”. Az itt használt görög *a′gó* ige a szövegkörnyezettől függően azt jelentheti, hogy ’(be)gyűjt’ vagy ’vezet’. Egy görög kézirat, amely kb. i. sz. 200-ból származik, egy hasonló igét használ *(szü·na′gó),* amelyet gyakran úgy fordítanak, hogy „egybegyűjt”. Jézus, a jó pásztor egybegyűjti, vezeti, védelmezi és táplálja a juhokat, amelyek **ebből az akolból** vannak (a Lk 12:32 kicsiny nyájként utal rájuk), és a **más juhokat** is. Ők **egy nyáj lesznek egy pásztorral.** Ez a szókép jól szemlélteti Jézus követőinek az egységét.

Kutassunk szellemi kincsek után

(János 9:38) Erre a férfi ezt mondta: „Hiszek benne, Uram.” És hódolt neki.

***nwtsty* jegyzet a Jn 9:38-hoz**

hódolt neki: Vagy: „meghajolt előtte; leborult előtte; hódolattal adózott neki”. Amikor a görög *pro·szkü·ne′ó* ige egy isten vagy istenség imádatára utal, az „imád” szóval fordítják (Mt 4:10; Lk 4:8). Ám ebben a szövegkörnyezetben a vakon született férfi, aki meggyógyult, elismerte, hogy Jézus Isten képviselője, és ezért hódolt neki. Nem Istennek vagy egy istenségnek tartotta Jézust, hanem a megígért Emberfiának, a Messiásnak, aki Istentől kapta a hatalmát (Jn 9:35). Amikor meghajolt Jézus előtt, nyilván azokhoz hasonlóan járt el, akik a Héber iratok szerint meghajoltak prófétáknak, királyok vagy Isten más képviselői előtt (1Sá 25:23, 24; 2Sá 14:4–7; 1Ki 1:16; 2Ki 4:36, 37). Azok, akik Jézusnak hódoltak, gyakran azt fejezték ki, hogy hálásak egy Istentől kapott kinyilatkoztatásért, vagy hogy felismerték, hogy Jézust Isten támogatja.

(János 10:22) Ekkor volt a felavatás ünnepe Jeruzsálemben. Tél volt

***nwtsty* jegyzet a Jn 10:22-höz**

a felavatás ünnepe: Az ünnep héber neve, a hanuka *(chanuk·ká′)* 'felavatást, felszentelést' jelent. Ez egy nyolcnapos ünnep volt, mely kiszlév hónap 25. napján kezdődött, a téli napforduló táján (lásd a B15 függeléket). Annak állított emléket, hogy i. e. 165-ben újra felavatták a jeruzsálemi templomot. IV. Antiokhosz Epiphanész szír király a megvetése jeléül megszentségtelenítette Jehovának, a zsidók Istenének a templomát. Például egy oltárt épített a nagy oltárra, melyen azelőtt a naponkénti égő felajánlást mutatták be. I. e. 168. kiszlév 25-én disznót áldozott az oltáron, és a húsából készített levest szétfröcskölte a templomban, hogy teljesen beszennyezze azt. Felégette a templom kapuit, lerombolta a papok számára épített helyiségeket, elvitte az aranyoltárt, a jelenlét kenyerének asztalát és az arany lámpatartót. Ezután Jehova templomát egy pogány istennek, az olümposzi Zeusznak szentelte. Két évvel később Makkabeus Júdás visszafoglalta a várost és a templomot. A templomot a megtisztítása után, i. e. 165. kiszlév 25-én újból felavatták, pontosan három évvel azután, hogy Antiokhosz bemutatta Zeusznak az undorító áldozatát az oltáron. Ettől kezdve újból bemutatták a naponkénti égő felajánlásokat Jehovának. A Szentírás nem beszél konkrétan arról, hogy Jehova adta-e a győzelmet Makkabeus Júdásnak, vagy hogy ő irányította-e a templom helyreállításában. De tudjuk, hogy az imádatával kapcsolatos szándéka előmozdítása érdekében Jehova korábban idegen nemzetekből való férfiakat is felhasznált, például a perzsa Círuszt (Ézs 45:1). Ezért észszerű arra következtetni, hogy felhasználhatott az akarata megvalósítására egy olyan férfit, aki a neki szentelt népből származott. A Szentírás rámutat, hogy a templomnak állnia és működnie kellett, hogy beteljesedhessenek a Messiással, valamint a szolgálatával és az áldozatával kapcsolatos próféciák. A lévitáknak egészen addig be kellett mutatniuk áldozatokat, amíg a Messiás be nem mutatta az értékesebb áldozatát, az életét az emberiségért (Dá 9:27; Jn 2:17; Héb 9:11–14). Krisztus követői nem kaptak rá parancsot, hogy tartsák meg a felavatás ünnepét (Kol 2:16, 17). De nem találunk olyan feljegyzést, amely szerint Jézus vagy a tanítványai elítélték volna ennek az ünnepnek a megtartását.

OKTÓBER 8–14.

GYÖNGYSZEMEK ISTEN SZAVÁBÓL | JÁNOS 11–12

„Legyünk könyörületesek, mint Jézus”

(János 11:23–26) Jézus ezt mondta neki: „Feltámad a testvéred.” **24** Márta így szólt hozzá: „Tudom, hogy feltámad a feltámadáskor az utolsó napon.” **25** Jézus ezt mondta neki: „Én vagyok a feltámadás és az élet. Aki hisz bennem, még ha meghal is, életre fog kelni, **26** és mindaz, aki él és hisz bennem, nem fog meghalni soha. Hiszel ebben?”

***nwtsty* jegyzetek a Jn 11:24, 25-höz**

Tudom, hogy feltámad: Márta azt hitte, hogy Jézus a jövőbeli feltámadásról beszél, melyre az utolsó napon kerül sor (Jn 6:39). Figyelemre méltó, hogy hitt ebben a tanításban. Akkoriban voltak olyan vallási vezetők, az úgynevezett szadduceusok, akik tagadták a feltámadást, holott az ihletett Írások egyértelműen tanítják (Dá 12:13; Mr 12:18). A farizeusok pedig a lélek halhatatlanságában hittek. Márta azonban tudta, hogy Jézus a feltámadás reménységét tanítja, sőt, már támasztott is fel embereket, jóllehet azok nem voltak olyan régóta halottak, mint Lázár.

Én vagyok a feltámadás és az élet: Jézus halála és feltámadása megnyitotta az utat a halottak előtt, hogy életre kelhessenek. Miután Jézus feltámadt, Jehova nemcsak a halottak feltá-

masztására adott neki hatalmat, hanem arra is, hogy örök életet adjon (Jn 5:26). A Jel 1:18 szerint Jézus azt mondja magáról, hogy ő „az élő", és hogy nála vannak „a halál és a sír kulcsai". Jézus tehát az élők és a halottak reménysége. Megígérte, hogy kinyitja a sírokat, és életet ad a halottaknak, vagy az égben, ahol vele együtt uralkodnak majd, vagy az új földön, amely felett az égi kormányzata gyakorol majd hatalmat (Jn 5:28, 29; 2Pt 3:13).

(János 11:33–35) Amikor Jézus látta, hogy Mária sír, és hogy a zsidók is sírnak, akik vele jöttek, sóhajtott magában, és zaklatott lett. **34** Így szólt: „Hová tettétek?" Ezt mondták neki: „Uram, gyere és nézd meg!" **35** Jézus könnyekre fakadt.

***nwtsty* jegyzetek a Jn 11:33–35-höz**

sír: A görög ige gyakran hangos sírásra utal. Ugyanezt az igét használta Lukács, amikor arról írt, hogy Jézus sírt Jeruzsálem pusztulásának a megjövendölésekor (Lk 19:41).

sóhajtott..., és zaklatott lett: Ennek a két szónak az együttes használata jól érzékelteti Jézus igen heves érzéseit. A „sóhajtott" szóval fordított görög ige *(em·bri·ma′o·mai)* általában erőteljes érzelmekre utal, de itt azt jelenti, hogy Jézus annyira megrendült, hogy felsóhajtott. A „zaklatott lett" kifejezés görög megfelelője *(ta·ras′szó)* szó szerint nyugtalanságra utal. Egy tudós úgy véli, hogy a jelentése ebben a szövegkörnyezetben: „belső nyugtalanságot okoz; nagy fájdalommal vagy szomorúsággal sújt". A Jn 13:21-ben ugyanezzel az igével írják le, hogy mit érzett Jézus, amikor arra gondolt, hogy Júdás el fogja árulni.

magában: Szó szerint: „szellemében". A görög *pneu′ma* szó itt nyilvánvalóan ebben az értelemben szerepel: egy személy jelképes szívéből fakadó ösztönző erő, mely arra indítja, hogy egy bizonyos módon tegyen vagy mondjon valamit. (Lásd: Szójegyzék, „Szellem".)

könnyekre fakadt: Az itt használt szó *(da·krü′ó)* a 'könny' jelentésű görög főnév igei formája. Ez a főnév többek között ezeken a helyeken fordul elő: Lk 7:38; Cs 20:19, 31; Héb 5:7; Jel 7:17; 21:4. A hangsúly inkább a könnyeken van, semmint a hangos síráson. A Keresztény görög iratokban csak itt szerepel ez az ige, és eltér attól, amely a Jn 11:33-ban azt fejezi ki, hogy Mária és a zsidók sírtak. Jézus tudta, hogy fel fogja támasztani Lázárt, de nagyon elszomorította, hogy a drága barátai le vannak sújtva. Az irántuk érzett mélységes szeretete és könyörülete arra indította, hogy könnyekre fakadjon előttük. Ebből a történetből jól látszik, hogy Jézus együttérez azokkal, akiknek meghal egy szeretett hozzátartozójuk.

Kutassunk szellemi kincsek után

(János 11:49) Egyikük azonban, Kajafás, aki a főpap volt abban az évben, ezt mondta nekik: „Ti semmit sem tudtok"

***nwtsty* jegyzet a Jn 11:49-hez**

főpap: Amíg Izrael független nemzet volt, a főpap a haláláig volt hivatalban (4Mó 35:25). Miután azonban Izrael római megszállás alá került, a Róma által kinevezett uralkodók jelölték ki a főpapot, illetve ők távolították el a hivatalából. (Lásd: Szójegyzék, „Főpap".) **Kajafás,** akit a rómaiak neveztek ki, ügyes diplomata volt, és tovább töltötte be a főpapi tisztséget, mint bármelyik közvetlen elődje. I. sz. 18 körül nevezték ki, és úgy 36-ig volt hivatalban. Amikor János azt írta, hogy Kajafás volt a főpap **abban az évben,** azaz i. sz. 33-ban, nyilván arra gondolt, hogy Kajafás abban a jelentőségteljes évben is főpap volt, amikor Jézust kivégezték. (Lásd a B12 függelékben Kajafás házának feltételezett helyét.)

(János 12:42) Mégis, még a zsidók vezetői közül is sokan hittek benne, de a farizeusok miatt nem ismerték el őt, nehogy kizárják őket a zsinagógából

***nwtsty* jegyzetek a Jn 12:42-höz**

a zsidók vezetői: Az itt használt görög szó nyilvánvalóan a zsidó legfelsőbb bíróság, a szanhedrin tagjaira utal. Ugyanez a kifejezés a Jn 3:1-ben Nikodémuszra vonatkozik, aki szintén a bíróság tagja volt.

kizárják a zsinagógából: Vagy: „kiközösítsék; kitiltsák a zsinagógából”. A görög *a·po·szü·na′gó·gosz* melléknév csak a Jn 9:22-ben, 12:42-ben és 16:2-ben fordul elő. Akit kizártak, azt kerülték és megvetették mint egy társadalomból kirekesztett személyt. Ha a többi zsidó megtagadta vele a közösséget, az a családjára nézve súlyos anyagi következményekkel járt. A zsinagógák elsősorban oktatásra szolgáltak, de bizonyos mértékig a helyi bíróság szerepét is betöltötték, ahol végre lehetett hajtani a korbácsolás és a kiközösítés büntetését (Mt 10:17).

OKTÓBER 15–21.

GYÖNGYSZEMEK ISTEN SZAVÁBÓL | JÁNOS 13–14

„Példát mutattam nektek”

(János 13:5) Ezután vizet öntött egy mosdótálba, és megmosta a tanítványok lábát, majd megtörölte azzal a törülközővel, amelyet a derekára kötött.

***nwtsty* jegyzet a Jn 13:5-höz**

megmosta a tanítványok lábát: Az ókori Izraelben leginkább saruban jártak. Ez csak egy egyszerű talp volt, melyet szíjjal erősítettek a lábfejhez és a bokához, úgyhogy elkerülhetetlen volt, hogy az utazó lába piszkos legyen a poros vagy sáros utakon és mezőkön. Ezért az volt a szokás, hogy mielőtt beléptek egy házba, levették a sarujukat, a vendéglátó pedig gondoskodott róla, hogy valaki megmossa a vendégei lábát. A Biblia több helyen is utal erre a szokásra (1Mó 18:4, 5; 24:32; 1Sá 25:41; Lk 7:37, 38, 44). Jézus azért mosta meg az apostolai lábát, hogy megtanítsa nekik, milyen fontos alázatosnak lenni, és egymást szolgálni.

(János 13:12–14) Miután pedig megmosta a lábukat, felvette a felsőruháit, és ismét letelepedett az asztalhoz, majd ezt mondta nekik: „Értitek, mit tettem veletek? **13** Ti »tanítónak« és »úrnak« szólítotok engem, és igazatok van, mert az vagyok. **14** Ezért ha én úr és tanító létemre megmostam a lábatokat, nektek is meg kell mosnotok egymás lábát.”

***nwtsty* jegyzet a Jn 13:12–14-hez**

kell: Vagy: „kötelességetek”. Az itt szereplő görög igét gyakran pénzügyekkel kapcsolatban használják, azzal az alapjelentéssel, hogy ’adósa valakinek; tartozik valakinek’ (Mt 18:28, 30, 34; Lk 16:5, 7). Itt és más helyeken tágabb értelme van, és azt jelenti, hogy valaki köteles megtenni valamit (1Jn 3:16; 4:11; 3Jn 8).

Kutassunk szellemi kincsek után

(János 14:6) Jézus ezt mondta neki: „Én vagyok az út, az igazság és az élet. Senki sem jut az Atyához, csakis általam.”

***nwtsty* jegyzet a Jn 14:6-hoz**

Én vagyok az út, az igazság és az élet: Jézus **az út,** mert csakis általa lehet közeledni Istenhez imában. Ezenkívül az emberek általa kerülhetnek újra békés kapcsolatba Istennel (Jn 16:23; Ró 5:8). Jézus **az igazság,** hiszen az igazságot szólta, és összhangban is élt vele. Emellett számtalan próféciát beteljesített, amelyek kiemelik, hogy központi szerepe van Isten szándékának a megvalósulásában (Jn 1:14; Jel 19:10). Ezek a próféciák „őáltala lettek »igenné«”, vagyis általa teljesedtek be (2Ko 1:20). Jézus **az élet,** mivel a váltság által lehetővé tette, hogy az emberek elnyerhessék a valódi életet, más szóval az örök életet (Ef 1:7; 1Ti 6:12, 19; 1Jn 1:7). Azoknak a milliónak is Jézus lesz „az élet”, akik azzal a kilátással támadnak fel, hogy örökké élhetnek a paradicsomban (Jn 5:28, 29).

(János 14:12) Teljesen biztosak lehettek benne, hogy aki hisz bennem, az is véghez viszi majd azokat a tetteket, amelyeket én. Sőt, nagyobbakat tesz majd ezeknél, mert elmegyek az Atyához.

***nwtsty* jegyzet a Jn 14:12-höz**

nagyobbakat tesz majd ezeknél: Jézus nem azt mondta, hogy a tanítványai nagyobb csodákat fognak végrehajtani, mint ő. Inkább azt ismerte el alázatosan, hogy kiterjedtebben fogják végezni a prédikáló- és tanítómunkát: nagyobb területet járnak majd be, több emberhez jutnak el, és hosszabb ideig tanúskodnak. Jézus szavaiból világosan látszik, hogy ő elvárta a követőitől, hogy folytassák a munkáját.

OKTÓBER 22–28.

GYÖNGYSZEMEK ISTEN SZAVÁBÓL | JÁNOS 15–17

„Nem vagytok része a világnak”

(János 15:19) Ha része volnátok a világnak, a világ kedvelne benneteket, hiszen az övéi lennétek. De mivel nem vagytok része a világnak, hanem kiválasztottalak titeket a világból, ezért a világ gyűlöl titeket.

***nwtsty* jegyzet a Jn 15:19-hez**

világ: Ebben a szövegkörnyezetben a görög *ko′szmosz* szó az emberiségnek arra a részére utal, amelybe nem tartoznak bele Isten szolgái, vagyis az Istentől elidegenedett, igazságtalan emberi társadalomra. Az evangéliumírók közül egyedül János idézi Jézusnak azokat a szavait, hogy a követői **nem része a világnak,** vagyis nem tartoznak a világhoz. Ugyanez a gondolat még kétszer szerepel Jézus utolsó imájában, melyet a hűséges apostolai előtt mondott (Jn 17:14, 16).

(János 15:21) De mindezt azért művelik majd veletek, mert a tanítványaim vagytok, és nem ismerik azt, aki küldött engem.

***nwtsty* jegyzet a Jn 15:21-hez**

mert a tanítványaim vagytok: Szó szerint: „az én nevem miatt”. A Bibliában a „név” kifejezés időnként a név viselőjére utal, a hírnevére, és mindarra, amit az adott személy képvisel (Mt 6:9). Jézus neve azt a hatalmat és pozíciót is jelöli, amelyet az Atyjától kapott (Mt 28:18; Flp 2:9, 10; Héb 1:3, 4). Jézus megmagyarázza, hogy a világi emberek miért művelnek majd rossz dolgokat a követőivel: azért, mert **nem ismerik azt, aki küldte őt.** Ha ismernék Istent, könnyebben megértenék és elismernék Jézus nevének a jelentőségét (Cs 4:12). Jézus neve többek között azt jelöli, hogy ő az Isten által kinevezett uralkodó, a királyok királya, aki előtt minden embernek alázatosan meg kell hajolnia, hogy életet nyerhessen (Jn 17:3; Jel 19:11–16; vesd össze: Zs 2:7–12).

Kutassunk szellemi kincsek után

(János 17:21–23) hogy mindnyájan egyek legyenek, mint ahogy te, Atyám, egységben vagy velem, és én egységben vagyok veled, és hogy ők is egységben legyenek velünk, hogy elhiggye a világ, hogy te küldtél el engem. **22** Nekik adtam azt a dicsőséget, melyet nekem adtál, hogy egyek legyenek, mint ahogy mi is egyek vagyunk. **23** Én egységben vagyok velük, te pedig egységben vagy velem, és így ők is tökéletesen eggyé válnak. Ebből fogja tudni a világ, hogy te küldtél el engem, és hogy szeretted őket, mint ahogy engem is szerettél.

***nwtsty* jegyzetek a Jn 17:21–23-hoz**

egyek: Vagy: „egységben”. Jézus azért imádkozott, hogy az igaz követői „egyek legyenek”, vagyis együtt dolgozzanak egységben ugyanazért a célért, éppen úgy, ahogy ő és az Atyja „egyek”, ami azt jelenti, hogy együttműködnek, és egységesen gondolkodnak (Jn 17:22). Pál az 1Ko 3:6–9-ben ugyanerről az egységről beszélt, mely megvan a keresztények között, miközben együttműködnek egymással és Istennel.

tökéletesen eggyé válnak: Vagy: „teljesen egységessé válnak”. Ebben a versben Jézus a tökéletes egységet összeköti azzal, hogy az Atya **szeret** valakit. Ez összhangban van a Kol 3:14-gyel, mely így szól: „[A szeretet] az egység tökéletes köteléke.” Ez a tökéletes egység nem egyformaságot jelent. Nem arról van szó, hogy eltűnik minden személyiségbeli különbség, ami az egyéni képességeket, szokásokat és lelkiismeretet illeti. Inkább azt jelenti, hogy Jézus követői egységesek a viselkedésükben, a hitnézeteikben és a tanításaikban (Ró 15:5, 6; 1Ko 1:10; Ef 4:3; Flp 1:27).

(János 17:24) Atyám, szeretném, ha azok, akiket nekem adtál, ott lennének velem, ahol én vagyok, hogy lássák a dicsőségemet, amelyet nekem adtál, mert már a világ megalapítása előtt szerettél engem.

***nwtsty* jegyzet a Jn 17:24-hez**

a világ megalapítása: A „megalapítás” szó görög megfelelőjét a Héb 11:11-ben a „fogan” igével fordítják a „gyermeket fogan” kifejezésben. Itt, „a világ megalapítása” kifejezésben feltehetően Ádám és Éva gyermekeinek a születésére utal. Jézus a világ megalapítását Ábellel kapcsolja össze, aki nyilvánvalóan az első megváltható ember volt, és az első, akinek a neve „a világ megalapításától fogva [be van írva] az élet tekercsébe” (Jel 17:8; Lk 11:50, 51). Azok a szavak, amelyeket Jézus az Atyjához intézett imájában mondott, azt is megerősítik, hogy Isten már nagyon régen, Ádám és Éva gyermekeinek a születése előtt is **szerette** az egyszülött Fiát.

OKTÓBER 29. – NOVEMBER 4.

GYÖNGYSZEMEK ISTEN SZAVÁBÓL | JÁNOS 18–19

„Jézus tanúskodott az igazság mellett”

(János 18:37) Pilátus ezért megkérdezte tőle: „Akkor hát király vagy?” Jézus ezt válaszolta: „Te mondod, hogy király vagyok. Én azért születtem, és azért jöttem a világba, hogy tanúskodjak az igazság mellett. Mindenki, aki az igazság oldalán áll, figyel a hangomra.”

***nwtsty* jegyzetek a Jn 18:37-hez**

tanúskodjak: A Keresztény görög iratokban a „tanúskodik” *(mar·tü·re′ó)* és „tanúság” *(mar·tü·ri′a; mar′tüsz)* szavak görög megfelelői sok mindent jelenthetnek. Mindkét kifejezésnek az az alapjelentése, hogy valaki tanúskodik a tényekről a személyes tapasztalata vagy tudása alapján, de ezt az értelmet is hordozhatják: ’kijelent; megerősít; elismerően beszél’. Jézus nemcsak hogy tanúskodott az igazságról, melyről meg volt győződve, hanem úgy is élt, hogy azzal igaznak bizonyította az Atyja prófétai szavait és ígéreteit (2Ko 1:20). Istennek a királysággal és annak uralkodójával kapcsolatos szándéka részletesen meg lett jövendölve. Jézus az egész földi életével és az áldozati halálával az összes rá vonatkozó próféciát beteljesítette, köztük a törvényszövetségben szereplő előképeket is (Kol 2:16, 17; Héb 10:1). Jézus tehát a szavaival és a tetteivel egyaránt tanúskodott „az igazság mellett”.

az igazság: Jézus itt nem általános értelemben beszélt az igazságról, hanem az Isten szándékával kapcsolatos igazságra utalt. Ennek a szándéknak az egyik fontos eleme az, hogy Jézus, „Dávid fia” főpapként szolgál, és Isten királyságának az uralkodója (Mt 1:1). Jézus elmondta, hogy a földre jövetelének, a földi életének és a szolgálatának az volt az egyik legfontosabb célja, hogy hirdesse az igazságot erről a királyságról. Az angyalok is hasonló üzenetet adtak át, mielőtt és amikor Jézus megszületett a júdeai Betlehemben, ott, ahol Dávid is született (Lk 1:32, 33; 2:10–14).

(János 18:38a) Pilátus így szólt hozzá: „Mi az igazság?”

***nwtsty* jegyzet a Jn 18:38a-hoz**

Mi az igazság?: Pilátus feltehetően általánosságban utalt az igazságra, nem konkrétan

arra az igazságra, amelyről Jézus beszélt neki (Jn 18:37). Ha őszinte lett volna a kérdése, Jézus biztosan válaszolt volna rá. De Pilátus valószínűleg inkább csak költői kérdésnek szánta ezt, cinikusan és hitetlenkedve, mintha csak ezt mondaná: „Igazság? Ugyan már! Ilyesmi nem is létezik!" Egyébként meg sem várta a választ, hanem otthagyta Jézust, és kiment a zsidókhoz.

Kutassunk szellemi kincsek után

(János 19:30) Mikor aztán Jézus megízlelte a savanyú bort, ezt mondta: „Elvégeztetett!" És a fejét lehajtva kilehelte utolsó leheletét.

***nwtsty* jegyzet a Jn 19:30-hoz**

kilehelte utolsó leheletét: Vagy: „abbahagyta a lélegzést". Szó szerint: „kilehelte szellemét". A „szellem" szó (görögül *pneu´ma*) itt valószínűleg 'lélegzetet' vagy 'életerőt' jelent. Ezt támasztja alá az is, hogy a párhuzamos beszámolókban, a Mr 15:37-ben és a Lk 23:46-ban a görög *ek·pne´ó* (szó szerint: „kilélegez") ige szerepel (ezeken a helyeken a „meghalt" szóval adják vissza, vagy ahogy a lábjegyzet írja, úgy is lehet fordítani, hogy „kilehelte utolsó leheletét"). Némelyek szerint a „kilehel" igével fordított görög szó használata arra utal, hogy Jézus önként adta fel a küzdelmet az életben maradásért, mivel már minden **elvégeztetett.** Saját akaratából „halálra adta az életét" (Ézs 53:12; Jn 10:11).

(János 19:31) Mivel ekkor előkészületi nap volt, a zsidók arra kérték Pilátust, hogy töresse el a megfeszített emberek lábát, és vetesse le a holttesteket, hogy ne maradjanak sabbaton a kínoszlopon (ekkor ugyanis nagy sabbat volt).

***nwtsty* jegyzet a Jn 19:31-hez**

nagy sabbat volt: Niszán 15-e, a pászka utáni nap mindig sabbatnak számított, függetlenül attól, hogy a hét melyik napjára esett (3Mó 23:5–7). Ha ez a különleges sabbat egybeesett a szokásos sabbattal (a zsidó hét hetedik napjával, mely péntek naplementétől szombat naplementéig tartott), akkor „nagy sabbatnak" nevezték. Ilyen sabbat volt a Jézus halála utáni nap is (Jézus pénteken halt meg). Niszán 14-e az i. sz. 29 és 35 közötti időszakban egyedül 33-ban esett pénteki napra. Ez a bizonyíték is alátámasztja, hogy Jézus i. sz. 33. niszán 14-én halt meg.